

Jumalateenistus Nõos P, 12.12.21 kell 11.00, III advent

Lektsioonid: Jr 3:21–25; Mt 11:2–10

Pihikõne: 1Kr 6:12

Jutlus: 1Kr 4:1–5

Laulud: 145 (1–4); 227 (1–2, 3); 8 (1–12); 12 (1–7)

Nõnda siis peetagu meid Kristuse sulaseiks ja Jumala saladuste majapidajaiks. Ent majapidajailt nõutakse, et nad oleksid ustavad. Aga see on mulle tähtsusetu, kui teie mõistate minu üle kohut või teeb seda mõni inimlik kohtupäev, ka ma ise ei mõista enda üle kohut, sest ma ei tea enesel olevat ühtegi süüid. Kuid selle põhjal ei ole ma veel õigeks mõistetud, sest Issand on see, kes minu üle kohut mõistab. Nõnda siis ärge mõistke kohut enne õiget aega, enne kui tuleb Issand, kes toob valguse ette pimedusse varjunud asjad ning teeb avalikuks inimsüdamete kavatsused; ja siis saab igati kiituse Jumalalt.

Natuke kirjakoha taustast.

2Kr 1:24 ütleb Paulus: „Meie ei taha ju olla isandad teie usu üle.“ Ja 2Kr 4:5: „Me ei kuuluta ju iseendid, vaid Jeesust Kristust Issandana.“

Neist ja muudest taolistest vihetest Pauluse kirjades korintlastele on piibliteadlased järeldanud, et Korintose koguduses oli jõude, kes tegid Paulusele tõsiseid etteheiteid. Lihtsalt öeldes, olid oma vaimuliku suhtes rahulolematud. Milles nad siis teda võisid süüdistada?

Võimukuses, autoritaarsuses. Paulus tahtvat koguduseelu liigselt oma suva järgi suunata ega andvat teistele vabadust koguduses tegutseda. Ja seetõttu soovisid Pauluse-vastased jõud Korintose koguduses Paulusest koguni vabaneda.

Kas ei tule tuttav ette?

Alluvate protest ülemuse vastu. Koguduse protest vaimuliku vastu. Rahva protest prohveti vastu.

Oleksime arvatavasti kõik sellise protestiga nõus, kui selle põhjuseks on juhi isiklikud ambitsioonid või siis mõni läbinähtav inimlik põhjus. Õigupoolest sündis ju ka usupuhastus Martin Lutheri ja teiste reformaatorite protestist kiriku juhtkonna vastu, sest nt patukustutuskirjadega äritsemine kiriku ülalpidamise eesmärgil tundus reformaatoreile kirikus kohatu inimliku ambitsioonina.

Mis annaks aga ülemusele õiguse? Vaimulikule autoriteedi? Prohvetile meelevald? See, kui inimesed tajuvad, et nende tegevus on jumalikul alusel. See, kuid inimesed tajuvad, et ülemus ei valitse mitte omaenese tahtel, vaimulik pole inimeste käsutäitja, prohvet pole isehakanud.

Täna kolmandal advendipühapäeval mõeldakse kirikus traditsiooniliselt Ristija Johannese peale. Kui ta asus I sajandil pKr prohvetina tegutsema, oli inimestel ka tema suhtes kindlasti kahtlusi, täpselt samamoodi nagu oli VT aegadel kahtlusi prohvetite suhtes, kelle sõnu me Piiblist aukartusega loeme – Jesaja, Jeremija, Hesekiel jt.

Kuid meie tänases altarist loetud kirjakohas küsib Jeesus inimestelt Mt 11:7–9: „Mida te tahtsite näha, kui läksite kõrbe? Kas tuules kõikuvat roogu? Või mida te tahtsite näha, kui läksite välja? Kas pehme riidega rüütatud inimest? Ennäe, pehme riide kandjad on kuningakodades. Või miks te läksite välja? Kas vaatama prohvetit? Jah, ma ütlen teile, hoopis enamat kui prohvetit!“

Sellega tahab Jeesus ütelda, et inimesed vajavad oma ülemuseks, vaimulikuks või prohvetiks inimest, kes on mõnes mõttes üleininimlik. Kes poleks isehakanud, vaid Jumala poolt saadetud. Et tal oleks kindel jumalik ülesanne, mida ta, olles küll inimene, ei saa täitmata jätta, sest Jumala plaani vastu ei saa mitte keegi.

Kuid inimesed ei lepi sellega, kui ülemus, vaimulik või prohvet ei osutu neile tingimustele vastavaks. Ja nad proovivad nad halastamatult läbi.

Ka Jeesust ei usutud. Mis on ju tegelikult arusaamatu, kui mõtleme vägevaile tegudele, mida ta oma lühikese rändõpetaja karjääri jooksul korda saatis: tervendamised, imeteod, elumuutvad õpetused. Kõige selle kiuste pidi Jeesus ikkagi surma mõistetama, risti löödama ja ta pidi põlatuna surema.

Ent siis tabas kõiki Jeesuses kahtlejaid šokk: ta osutus ikkagi õigeks, ehkki seda oli raske uskuda. Jeesus tõusis surnuist üles, ilmus oma jüngreile ja läks taevasse oma Isa Jumala paremale kaele.

Niisiis annab ülemusele õiguse, vaimulikule voli ja prohvetile meelevalla see, kui neid on ametisse pandud Jumala tahtel.

Meie tänases kirjakohas polemiseerib apostel Paulus oma kritiseerijatega Korintose koguduses ja rõhutab, et teda tuleb pidada Kristuse sulaseks. Tema „tööandja“ pole inimlikku päritolu – ei ükski inimene ega ka tema enda inimlikud ambitsioonid –, vaid jumalikku päritolu. Pauluse tööandja on Kristus, Jumala Poeg, Jumal ise.

See nähtub ka Pauluse nimes. Pauluse sünnipärane nimi Saulus, heebreapäraselt *šā'ūl* tähendab 'väljapalutut, kättepalutut, ihaldatut, küsitut, nõutut'. Sauluse uus nimi Paulus tähendab aga ladina keeles 'väikest, vähest, tähtsusetut, tühist, madalat, alaväärtuslikku'. See peab sümboliseerima Kristuse-usku pöördunud Pauluse tühisust inimesena, tema inimlike ambitsioonide puudumist.

Ja ometi ütleb Paulus meie kirjakohas: minu hoolde on usaldatud Jumala saladused. See tähendab ju ei vähemat, kui seda, et Paulus oli Jumala usaldusisik. Tema vastu sõna võtnud Korintose koguduse liikmed seda ei uskunud, kuid Paulus ei hooli sellest. Sest inimeste tunnustus pole tema jaoks võrreldav Jumalalt saadud ülesandega.

Pauluse mureks pole mitte teda umbusaldavad inimesed (ehkki Paulus inimesena oli muidugi haavatav ja solvus põhjendamatu umbusaldamise tõttu), vaid see, kuidas ta suudaks olla oma Jumala usaldusisku ülesannetes ustav.

Seepärast ütleb Paulus meie kirjakohas: „Aga see on mulle tähtsusetu, kui teie mõistate minu üle kohut või teeb seda mõni inimlik kohtupäev.“ Ja 2Kr 6:3–13 lisab Paulus oma apostliameti kohta: „Me ei anna mitte milleski põhjust komistamiseks, et seda ametit ei laimataks, vaid näitame end Jumala abilistena kõiges: suures kannatlikkuses, ahistustes, hädades, kitsikustes, hoopide all, vangis, mässudes, vaevanägemistes, valvamistes, paastumistes, puhtuses, tunnetuses, pikameelsuses, helduses, Pühas Vaimus, siiras armastuses, tõe sõnas, Jumala väes, õiguse relvadega paremas ja vasakus käes, aus ja häbis, laituse all ja kiituse all; kui eksitajad, ja siiski tõerääkijad; kui tundmatud, ent ometi tuntud; kui surijad – ja ennäe, me elame!; kui karistatud, aga mitte surmatud; kui kurvad, aga ikka rõõmsad; kui vaesed, kes siiski paljusid rikkaks teevad; kui need, kellel ei ole midagi ja kelle pärast on kõik. Meie suu on teile avatud, korintlased, meie süda on avardunud. Teil ei ole meie sees kitsas, vaid teil on kitsas teie oma südames. Ma ütlen teile kui lastele: Vastutasuks avarduge teiegi!“

Paulus ütleb meie kirjakohas koguni nii: „...ka ma ise ei mõista enda üle kohut, sest ma ei tea enesel olevat ühtegi süüd.“ Kas ei tekita see jällegi kahtlust, kui keegi väidab, et tal pole ühtegi süüd? Kas ei ütle Paulus Rm 3:23 ja 5:12 ise, et kõik on pattu teinud? Ega ta ometi iseennast välista?

Ei, sest Paulus mõtleb siinkohal mitte oma pattu Jumala ees, vaid süüd Korintose kogudusega suheldes. Ta on kindel, et süüdistused tema vastu on alusetud. Ja see näitab Pauluse usu tohutut jõudu. Kes meist oleks surmkindel, et oleme teinud õigeid otsuseid, eriti kui inimesed meid selle pärast laidavad?!

Kuid Paulus näiks justkui lugevat oma kirjasõnade lugeja mõtteid. Ta lisab kohe juurde: „Kuid selle põhjal ei ole ma veel õigeks mõistetud.“ Ta on küll igati kindel oma kutsele apostlina, kuid teab, et isegi see ei anna talle vaikimisi õigust viimsel kohtupäeval.

Sellest me näeme, et Paulus paneb tõepoolest kogu lootuse Jumalale. Mitte oma tarkusele, haridusele ja laitmatule päritolule. Mitte omaenese tähtsatele tegudele, millest ta kirikuloo suurima mõjuga apostlina oli juba tollal täiesti teadlik. Mitte oma paradiisi-nägemusele, millest ta 2Kr 12 kõneleb. Ei, vaid ta ütleb kogu südamest: „Issand on see, kes minu üle kohut mõistab.“

Ja lisab manitsuse nii tollasele Korintose kogudusele kui ka meile kõigile, kes me kristlastena (või koguni mittekristlastena) oma elu õigesti elada püüame: „Nõnda siis ärge mõistke kohut enne õiget aega, enne kui tuleb Issand, kes toob valguse ette pimedusse varjunud asjad ning teeb avalikuks inimsüdamete kavatsused; ja siis saab igäüks kiituse Jumalalt.“

Maailm, milles elame, on heitlik. Sama heitlik on inimsüda. Ja see süda kipub asju paika panema, sest inimesel on tarvis kindlust, et oma eluga edasi minna. Lihtne on teisi inimesi ja nende tegusid klassifitseerida või paika panna. Kui Kristus on meile õpetanud midagi muud.

Mt 7:1j ütleb Jeesus: „Ärge mõistke kohut, et teie üle ei mõistetaks kohut, sest mis kohtuga teie kohut mõistate, sellega mõistetakse kohut teiegi üle, ja mis mõõduga teie mõõdate, sellega

mõõdetakse ka teile!“

Kui üldse kohut mõista, siis mitte inimliku, vaid Jumaliku mõõdu järgi. Kuid selleks on meie usk liiga nõrk. Palugem siis usku, et me jääksime püsima!
Aamen.